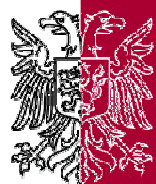

GEMEENTE

Nijmegen

Onderzoek burgerparticipatie

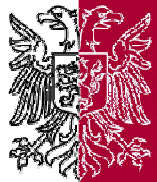
Door: Gemeentelijke Rekenkamer Nijmegen

Voor: burgerronde

Datum: 30-3-2011

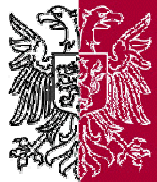
Gemeente Nijmegen

Inhoud presentatie

- Burgerparticipatie: definitie & beschrijving
- Onderzoek: doelstelling, opzet & meerwaarde
- Bevindingen: beleid, doorwerking & en uitvoeringspraktijk
- Aanbevelingen

Burgerparticipatie

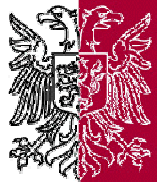
definitie

- betrokkenheid van burgers bij gemeentelijk beleid (Nationale Ombudsman)

uiteenlopende soorten en maten

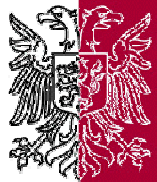
- wettelijk verplichte en niet-/bovenwettelijke participatie
- geordend / gestructureerd en niet geordend of incidenteel
- uiteenlopende vormen (participatieladder)
- binnen de uiteenlopende fasen van beleid (beleidscyclus)

Het onderzoek

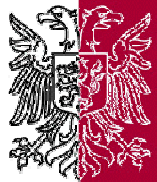
Doelstelling van dit onderzoek

- nagaan in hoeverre sprake is van een kwalitatief goede invulling van burgerparticipatie
 - beleid
 - uitvoering
- bij vrij standaard voorkomende gemeentelijke projecten
- aanvullend: verbetertraject quick scan
Inspraakverordening (verzoek auditcommissie).

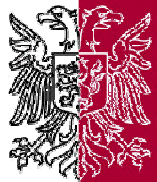
Opzet van onderzoek

- 📄 analyse van het beleidskader vanaf 2006
- 📄 inventarisatie & analyse van 59 projecten (2008/2009)
- 📄 casestudy van 4 geselecteerde praktijkgevallen
- 📄 volgen verbetertraject n.a.v. quick scan

Meerwaarde van onderzoek

- rank & file → alledaagse praktijk onder het maaiveld
- 30 interviews met betrokkenen met verschillend perspectief
- uitvoeringspraktijk → concrete ervaringen van burgers in de 4 casus

Bevindingen: beleid

- 📄 beleidskader (jan. 2008):
 - inspraakverordening
 - kaders voor de inspraak

- 📄 spelregels:
 - inspraakverordening
 - kaders voor de inspraak
 - richtlijnen voor de inspraak
 - Nijmeegse participatieladder
 - toolbox

Bevindingen: analyse van beleid

- ☰ dominante lijn: 'ja-mits' – principe, maar
 - geen heldere visie op doel van burgerparticipatie
 - tegenstrijdige definities
 - principe zelf nauwelijks uitgewerkt
 - onhelderheid van toepassing (verplicht, optioneel)
 - spelregels verbrokkeld / verspreid

- ☰ conclusie:
 - beleid geeft op zich weinig richting voor uitvoering
 - quick scan inspraakverordening: idem

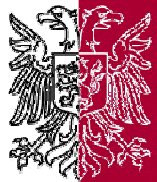
Bevindingen: doorwerking van beleid

opvallend

- interviews: inhoud van 4 v.d. 5 documenten (incl. spelregels) vrijwel geheel onbekend;
- 1 instrument (toolbox) na 5 jaar nog niet eens afgemaakt

oorzaken:

- geen implementatietraject
- verantwoordelijkheden nergens belegd, verankerd en geborgd (ambtenaren, B&W, Raad)
- monitoring Raad niet ingevuld
- geen overkoepelend inzicht, sturing of bijsturing
- pas sinds verbetertraject quick scan: begin mee gemaakt

Bevindingen: doorwerking van beleid

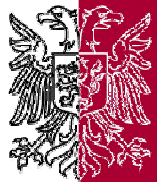
Conclusie:

- formeel beleid geen enkele rol van betekenis
- burgerparticipatie vooral individueel, contextueel & praktijkgedreven vormgegeven
- geen zicht op kwaliteit van de uitvoering (tot voor kort)

Bevindingen: uitvoeringspraktijk

- 📄 algemeen beeld: analyse van 59 projecten:
 - vrijwel uitsluitend ‘lichte’ vormen van participatie: consulteren (31) & adviseren (22)
 - slechts in 5 gevallen coproduceren (4) of meebeslissen (1)
 - participatie in beleidscyclus is beperkt; vrijwel alleen bij planvorming (46) en een enkele keer bij de analyse (6)

- 📄 Conclusie: over de hele linie veel minder als mogelijk (NO) of wenselijk (gemeente Open Stad).

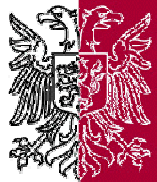
Bevindingen: uitvoeringspraktijk

 analyse van 4 cases:

- leidend = persoonlijke & professionele insteek v.d. projectleider (ervaring)
- vooral reactief n.a.v. bevindingen van alledag, maar dan wel vaak goed & adequaat
- inzet communicatie-experts wisselend & methoden van communicatie vrij traditioneel (brief, klankbord, e.d.)
- soms gehinderd door beleid gemeente (PIO-fase) of ongelukkige context
- in het algemeen weinig vastgelegd

Bevindingen: uitvoeringspraktijk

- ☞ naar eigen zeggen van professionals:
 - participatie vaak minder (effectief) toegepast dan had gekund
- ☞ maar: de betrokken burgers waren tevreden:
 - over de geboden helderheid
 - doorgaans actieve reactie op vragen, verzoeken en ideeën
- ☞ én de betrokken burgers
 - voelen zich serieus genomen & met respect behandeld
- ☞ Conclusie: de ambtelijk professional is de succesfactor!

Aanbevelingen

doel:

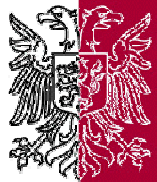
- diep & duurzaam integreren van burgerparticipatie
- in bestuurlijke en ambtelijke cultuur en processen

5 elementen noodzakelijk

1. helder & eenduidig beleid in één document

- bovenwettelijke burgerparticipatie
 - samenhangende visie & spelregels
 - cfr. Nationale Ombudsman
- wettelijke participatie/inspraak
 - beknopte Inspraakverordening
 - als houvast voor bezwaar & beroep

Aanbevelingen

2. helder beleggen van verantwoordelijkheden
 - bestuurlijk (B&W, Raad) en ambtelijk
 - kaders, inzicht, sturing, projecten
3. adequaat implementatietraject
 - projectadoptie
4. jaarlijks overkoepelende verantwoordingsrapportage
 - Burgemeester → Raad
5. ruimte & facilitering professionals in de frontlinie → absolute succesfactor